

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Cene: do 9 pett vrst 1 D, od 10—15 pett vrst 1 D 50 p, večji inserti pett vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, prekleti pett vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženske ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.
 Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kanižova ulica št. 5, pritrlično. — Telefon št. 304.

Vredniti „Slov. Naroda“ Kanižova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisane in sadestno frankovane.
 Receptivov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:			
	v Ljubljani	po pošti	v inozemstvu
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 296—
6	72—	72—	148—
3	36—	36—	74—
1	12—	12—	25—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročila doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 300 p po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Fran Windischer:

V skrbah za kreditne potrebe.

Vprašanje kreditov je za naše gospodarske kroge dandanes najaktualnejše. Po zadnji seji Narodne banke je jasno, da ni računati na povečanje banknotnega obkroga, koji naj bi omogočil izdatnejše kredite industriji in trgovini. Uprava Narodne banke in naše finančno ministrstvo stojita odločno na stališču, da se je protiviti povečanju števila novčanic, ker bi večja cirkulacija dinarjev rušila vrednost nacionalnega novca. V naši državi, pravilo, nimamo na dnevnem redu vprašanja pomanjkanja novčanic, pač pa imamo vprašanje nezadostnih kreditov. Bodi temu kakorkoli, dejstvo je, da je pri nas trdo pomanjkanje kapitala in da je zelo težko dobiti posojila celo najboljšim podjetjem. Činjenica je, da je ob času, ko prede poslovnemu svetu za dinarska posojila, kredita vrednim brez posebnih težav zmogoče dobiti kredite v tuji valuti po dosti milejši obrestni meri. Krediti v tuji valuti pa vsled svoje riskantnosti prijačo samo le podjetjem, ki se nahajajo v posebnih prilikah sprčo svojega izvoza v inozemstvo.

Ker obstoji občutna in živa potreba po zadostnih kreditih po zmogljivih pogojih, je treba iskati izhoda iz sedanjih gospodarskih zagat. V gospodarskih vodilnih korporacijah je bila sprožena misel, da poskušamo večje posojilo v inozemstvu za industrijske potrebe. Pretrsovali so različne oblike. Izbrati bi najpriljavnejšo, vpoštevajoč pri tem posebni interes in stališče inozemskih kapitalistov. Najpriljavnejša forma bi se nam zdela ona, ki računa na polog tujih kapitalov pri Narodni banki v ta namen, da bi polog služil kot bančno kritje Narodni banki, katera bi potem iz te zaloge posredno ali neposredno potom bank dajala v dinarjih kredite domačim interesom. Ta kombinacija je vabljiva in ima gotovo v sebi pogoje za uresničenje. Ugajala bi bržčas tudi interesom tujega upnika.

Naš kupčijski svet sledi z zanimanjem tem prizadevanjem. Med tem pa moramo tudi sami misliti, kako pridemo preko kritičnega položaja. Zadnje bančne krize, zlasti v Beogradu, so odkrile nekoliko zator in videli smo, da je našim prečanskim zavodom težje poslovati pod pritiskom deflacijske, ker niso deležni ugodovnanja, ki ga uživajo potom Državne hipotekarne banke, potom Poštne hranilnice in tudi Narodne banke izvestni zavodi v Beogradu. Saldo dolga države za razne dobave se je v poslednjih mesecih pač nekoliko zmanjšal, ali ostanek je vedno še tako velik,

da bi plačilo državnih dolgov zelo olajšalo kritični položaj v našem gospodarstvu. Nadalje je za prilike v Sloveniji odlične važnosti, da ostanejo denarji, ki se nabirajo pri naših zavodih, predvsem rezervirani za tukajšnje potrebe in da se ne eksportirajo iz ožje domovine. Na vsak način pa mora nehati popolnoma odtok naših denarnih nabičkov v Čekovnem zavodu. Žal nismo v takih prilikah, da bi mogli pogrešati, kar se zbira doma.

Posebno pozornost treba posvetiti v sedanjih kritičnih denarnih prilikah vprašanju poviševanja glavnice pri že obstoječih akcijskih družbah in pa vprašanju vezanja glavnice pri novih družbah. Je to jako važno vprašanje, katero globoko sega v naše gospodarstvo in katero ima mogočnega vpliva na položaj denarnega trga. Vsaka država mora temu vprašanju obračati skrbno pozornost. Pri nas se je v kratkem času osnovalo obilno velikih družabnih podjetij, v katerih so vezani veliki denarji. Potrebe teh družb so za čas inflacije rasle in morale so zvišati glavnice. V času Jerarne obilice prva leta po prevratu, ko smo plivali v denarju in lovili robo, sicer ni bilo neposredne ga vzroka delati ovire novim snovanjem in zvišanjem pri obstoječih družbah, ali finančna uprava je vendar presojala vsako novo zahtevo in oddajala svoj votum. Danes pa se je pomanjkanje kapitalov pri nas nekako ustanovilo. Računati moramo vsakakor za daljšo dobo s sedanjim položajem. V takih prilikah je naša finančna uprava za Slovenijo poklicana, da posebej budno čuje nad interese našega gospodarstva. Ne govorimo v prilog ostončnemu postopanju. Smatramo pa za potrebno, da naša finančna uprava v vsakem primeru preudari, ali gre odobriti zahtevano novo ustanovitve, odnosno zaupano zvišanje društvenih sredstev, ali ne. Tu in tam se bo dalo kaj odložiti. Glejati moramo, da očuvamo in utrdimo pred vsem, kar že obstoji. Brez resnične potrebe ne kaže snovati na novo in širiti se v dobri politični zapletkov in slabe konjunktura na denarnem trgu. Interes našega gospodarstva ni, da pridejo tudi že pri nas v navado snovanja in zviševanja samo na papirju. Pri vsem tem igra vlogo gospodarsko - politični in nacionalno - politični interes naše države.

Rešimo sokolski Tabor!

Za ameriško pomoč.

»New York World« je priobčil na dan obletnice premirja mnenja raznih evropskih vodilnih politikov o povojnih letih in o bodočnosti.

Prezident Českoslovaške republike Masaryk se je izrekel prav toplo za sodelovanje Amerike. Piše: »Kakor po vseh velikih prevratih, tako je potrebna tudi po pretekli svetovni vojni, ki je bila ena največjih svetovnih revolucij, v Evropi avtoriteta. Ta pa more danes obstojati samo v sodelovanju vseh onih, ki so v vojni skupno štitičla načela demokracije in humanitete. To pomeni tudi sodelovanje Amerike z Evropo. Brez takega sodelovanja si bo sicer Evropa opomogla, toda po nepotrebnem bo to trajalo dolgo in zahtevalo bo nepotrebne velike žrtve. Nobena velika država ne izdrži dolgo časa svoje izolacije. Zato upam, da bodo velike države Evrope in Amerike kmalu razumele, da se na temelju skupne demokratske politike lahko združijo in se morajo združiti.«

Českoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš izjavi: »Zgodovina petih let Evrope po podpisu premirja vzbuja še vedno v mislih mnogih precej pesimistična čustva, ko gledajo politično razdrapanost, finančno in gospodarsko desorganizacijo, moralno propadanje... Jaz nisem pesimist. Evropa bojuje še vedno svoj moralni boj, ki ga je vodila tekoma vojne. Ni res, da nadaljuje Evropa nasilen vojni boj. Zadnja vojna je bila ogromen boj absolutizma proti demokraciji, in fizični je bil dovršen, predno se je mogel uravnesti boj za demokracijo v notranjosti vseh bojujočih se narodov zmaganostno končati. Nemški narod kakor tudi Rusi in Madžari še niso izvedli popolnoma svoje duševne revolucije, ki je za mir v Evropi potrebna. Tako tudi drugi narodi... V Evropi ne gre morda za boj za ruhrsko ozemlje ali za kak drug teritorij. Evropa bojuje svoj veliki boj za stari in novi režim. Ta boj se mora nadaljevati in tudi dobiti. Počasi pa gotovo prihaja do prevlade demokracije. In zaradi tega klub vsej bedi v Evropi nisem pesimist. Mislim, da predstavlja Českoslovaška velik vzgled tega zmaganostnega moralnega boja za evropsko demokracijo.«

PETLETNICA SVETOVNEGA PREMIRJA.

— Pariz, 12. novembra. (Izv.) Po vsel Franciji so na svečan način praznovali petletnico, odkar je bilo sklenjeno svetovno premirje. Pariska garnizija je defilirala ob navzočnosti predsednika republike mimo groba nepoznanega junaka. Parade so se udeležile tudi delavske strokovne organizacije. Socialisti so v vseh večjih francoskih mestih priredili zborovanja pod geslom »Za svetovni mir«.

Telefonska in brzojavna poročila Političen umor na Bolgarskem.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) K političnemu umoru bivšega ministra Duparinova javljajo iz Sofije se te-le podrobnosti: Duparinov je bil obsojen od okroglega sodišča v Plovdivu na tri leta ječe. Na ukaz vlade so ga morali prepeljati iz plovdivskih zaporov v Sofijo. Eskorto, obstoječo iz treh vojakov, je vodil en oficir. Duparinova so eskortirali po železnici v živinskem vozu. Ko je vlak pasiral postajo Sukarevo, je oficir potegnil revolver in ustrelil močno zvezanega in uklenjenega Duparinova. Oficijelna poročila javljajo, da so Duparinova ustrelili v momentu, ko je hotel pobegniti in da so vsa poročila izmišljena oziroma tendenciozna. Oficijelna poročila so promišljeno zavita, kajti Duparinov je bil ves čas vojniško uklenjen in ni mogel pobegniti.

Kakor javljajo iz Sofije, se je umor izvršil po nalogu makedonskega odbora in bolgarske vlade, ki se je hotela na vsak način iznebiti nevarnega nasprotnika, kajti Duparinov je užival med bolgarskimi kmeti velike simpatije.

ZAROTA NA MADŽARSKEM

— Budimpešta, 12. nov. (Izv.) »Az Est« priobčuje policijske informacije o zaroti, ki so jo nameravali organizirati madžarski fašisti. Pri preiskavi proti poslancu Ulaínu in tovarišem so našli posebno listo, ki je vsebovala imena politikov, ki bi se jimeli tudi nasilnim potom odstraniti za slučaj državnega prevrata. Med drugimi je bil na tej listi tudi grof Apponyi. Aretirani urednik Bobula taji vsako udeležbo in zatrjuje, da je iz patriotskega nagiba skušal madžarski vladi preskrbeti 25 milijonov dolarjev od ameriške bančne tvrdke Morgan & Komp. Vlada pa je posojilo odklonila iz razloga, da bi lahko ta denar Antanta zaplenila na račun repulacije. Policija je dalje tudi aretirala nekoga mladeniča Bavarca, ki je bil v trgovini železnice nastavljen kot trgovski pomočnik, a je drugače fungiral kot nekaj akreditiran diplomatični zastopnik Hitlerjevih bavarskih nacionalistov. Ulaín izjavlja, da ni nameraval nasilno odstraniti sedanjega režima na Madžarskem, marveč je samo snoval načrt trajne zveze z Bavarsko.

ZANIMIV POLITIČEN RAZKOL V ZAGREBU.

— Zagreb, 13. novembra. (Izv.) Zadnje dni je opažati v Zagrebu značilno politično borbo med raznimi skupinami hrvatskih politikov. Razvila se je ostra borba med skupino hrvatske za-jednice in pa pravaši. V »Hrvat« oziroma v »Pravašu« se objavljajo ostri članki kot nadaljevanje politične debata, prenešana iz občinskega sveta in Mestne hranilnice. Do sedaj so pravaši in zajedničari skupno nastopali v občinski svet. Ta skupni nastop pa se je zadnji čas prekinil. Pri volitvah upravnega odbora Mestne hranilnice ste bili predloženi dve kandidaturi. Frankovci so dobili 24 glasov, zajedničar pa samo 12. Dosedajni župan Hetzel je bil do zadnjega časa nevtralen in politično neorijentiran. Ker se je razmerje pravašev do zajednice popolnoma spre-menilo, je pričakovati, da se bo moral župan priključiti eni gornjih političnih skupin. Bivši župan dr. Srkulj je začel sedaj glavno kampanjo proti županu. Pričakovati je, da bodo pri bodočih občinskih volitvah nastopili pravaši popolnoma samostojno in da si bodo tudi priborili večino mandatov.

DRŽAVNI PRORAČUN.

— Beograd, 13. nov. (Izv.) Treća sek-cija finančnega odbora je večeraj razpravljala o proračunu ministrstva za polje-deljstvo in voda. Članí opozicije so v svoji kritiki proračuna zahtevali, da se zvišajo razne kreditne postavke, in da mora vlada pospešiti razvoj umnega kmetijstva da-leko večjo pozornost. Izredni in redni iz-datki znašajo za to ministrstvo celokupno 200 milijonov 304.568 dinarjev. Redni iz-datki za Slovenijo znašajo 8.942.700 Din, izredni pa 14.823.139.50 Din. Za regulacijo rek Save, Mure, Drave, Kamniške Bistrice, Sava in Ljubljanske je določen minimalni kredit 2 milijonov dinarjev, za organizacijo in kultiviranje ljubljanskega Barja pa kredit v znesku 50.000 dinarjev. Ostali dve sekciji prva in druga večeraj niste imeli sej.

ZAKON O REORGANIZACIJI SODIŠČ.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) Sekcija zakonodajnega odbora je večeraj nadaljevala razpravo o zakonu glede re-organizacije sodišč. Sekcija je sprejela brez vsakih sprememb večino zakonskih določil in se ima razprava tekom tehi tedna zaključiti.

VELIKA EKSPLOZIJA NA ROMUNSKEM.

— Bukarešta, 13. nov. (Izv.) Velika municijaka skladišča v fortu Domest so danes zletela v zrak. Vzrok eksplozije še ni znan. Nad 40 oseb je mrtvih, mnogo težko ranjenih. Učinek eksplozije je bil grozovit.

Claude Farrère — prev. Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

66

»Vidiš? Odhajam. Ubežnik sem.«
 »Kaj?« je Fierce brezbrizno zašepetal.
 Torral je spet ponovil: »Ubežnik sem.« V tišini, ki je nastala, je beseda dospela Fiercu do možgan in polagoma je razumel.
 »Odhajajš? Čemu?« je vprašal.
 »Ker me ne briga več moja baterija. Saigon. Vraga.«
 »Kaka baterija?«
 Torral je spet dvignil svetilko in pogledal Fierca v obraz.
 »Boli si bolan, kot sem mislil.« je rekel. »Kaj te je poroka, ki se je razbila, tako ubijala? Ali še ne veš, da so napovedali vojno?«
 Fierce je z glavo in z rameni označil, da ne ve ničesar in da ga sploh ne zanima.
 »Da, vojno so napovedali,« je ponovil Torral.
 »Angleži so že od poldneva zaprli našo luko. Novico je baš prinesel poštni čoln, ki je moral ob-čutiti prve granate.«
 Fierce je nekaj trenotkov premišljeval, skuša-joč si predložiti, kako bo ta vest vplivala na njegov lastni polom. Toda očividno ni našel nobenega vpliva. Torral je nadaljeval:

»Jutri zjutraj odpokličejo rezervne častnike, ki jih bodo poslali v ogenj v petih oddelkih. Jaz pa si mislim: hvala lepa! Baterije so nezdav kralj, kjer moje zdravje ne zdrži. Na krovu neke nemške ladje sem si kupil kajuto in še to noč se odpeljem v Manillo. Naj se le norci sami med seboj poda-rijo.«

Fierce ni rekel ničesar. Torralov beg je bil ne-sporno čisto logično in opravičljivo dejanje, ki je odgovarjalo geslu: minimum napora, minimum trp-ljenja. Raje zapusti domovino, kakor umreti; to je bilo brez pomisleka bolje. Torral je sprejel mol-čeče pritrjevanje in je manj ostro zaključil: »No, ti si še šel skozi celo mesto, ali nisi slišal rjovenja v ulici Catinat?«
 »Ne, ničesar nisem slišal...«
 »Močno si bolan...«
 Te besede je izrekel samičljivo in nekotično tudi obžalujoče. Toda to je bila vsaj prva sočutna beseda, ki jo je Fierce slišal, in vse njegovo srce se je stopilo v bolj in zahvalnost.
 »Ah, da bi ti vedel...«
 V holstnem krču si je vil za vratom prekriža-ne roke in se s krčkom naslonil na zid kakor na pripeti kril.

Spregovoril je. Zdaj so mu bile na usta besede, obotavljajoče se, ječljive, a ojačevite. S silo si je praznil srce, odkoder je bržgal obup v žolčastih pljuskih. Zmeheno je pripovedoval o svoji lubezni in nevrednosti in o svoji veliki nadi, ki mu je za

hip pomladila mračno življenje, govoril je tudi o strašnem propadu svojega videnega in izgubljenega raja. Govoril je in vmes plakal, plakal je z glo-bokimi vzdihli kot plakajo barbari. Torral ga je ne-strpno poslušal in v njegovih trdih očeh se je zrcal-ilo zaničevanje.

»No, dovolj je tega,« ga je nenadoma prekinil. »ali ti nisem že vnaprej povedal, da boš propadel, če zaideš s poti razuma. Ne vzdihuj: lahko bi pa-del še globlje. Ponesrečena poroka ti je rešila živ-ljenje. Zdaj si prost, zdaj si se čudežno oteel bla-znice, v kateri bi moral biti jetnik do konca svojih dni. Norec! Namesto da jokiš, bi se moral smejati! Morda je to zdravilo grenko, toda ozdravljen si!«
 V vsem, kar si ni naklepal, ni niti trohice razuma. Tvojega izgubljenega raja sploh ni: tem-več to je dežela laži in prevar; prehodi jo od kra-ja do konca, a niti enkrat ne bode tvoje roke za-grabile resnične sreče! Saj si pa zdaj izkusil, kaj ne? Poslušaj me: čez eno uro bo Saigon že za meno in najbrž te zdaj vidim poslednjič v življe-nju. Bliža sva prijatelja in zapusti ti bom vse več kot kak nasvet, zapusti ti bom oporoko: spame-tuj se.

Bi si civilizirancem in vekov neskončno izpo-polnjenega atavizma ne bi bil izbral. Povrni se k civilizaciji. Larvaj in svoja srca poslednje koro-nice predsojnikov, običajev in ver. Bodi, kar si bil pred svojo krizo, bodi mož med otroci, ki obilu-dujejo zemljo. In spet boš našel moško slast, zdra-

vo in pametno slast, ki obstoja v tem, da ne tvpi-mo.«

Gledal je Fierca naravnost v oči in tudi Fierce ga je zamišljeno motril. Obe duši sta skušali pre-moistiti prepad, ki ju je ločil. Torral si je zvil svaljčico, ki jo je prižgal.

»Torej ti tvoje življenje ugaja,« ga je Fierce nenadoma vprašal.

»Seveda.«

»In si ne želiš ničesar boljšega? Torej ti ugaja spati, jesti, piti, kaditi tobak in opij, imeti žensko, ne, imeti dečke?«

»Da.«

»Ali res misliš v dnu svojega srca, da je do-bro in zlo je balja in da ni ne boga, ne postav?«

Torral se je porogal:

»Ah ima veronauk? Jaz verujem samo v ene-ga boga, v deterministični razvoj; v dobro in zlo verujem le v toliko, v kolikor je to nekaka dru-žabno koristna uredba, ki so jo zvitost bistroumno znašli proti neumnežem; verujem celo, da človek obstoji iz telesa in duše in da je ta po matematični definiciji integral kemičnih reakcij prvega. Zdaj pa moram zaradi obširnejšega pojasnila, pristaviti, da je ta katekizem, katekizem civilizirancov taj-nost, ki jo moramo skrivati pred ljudstvom, katero je ni vredno, in razkriti jo smemo le takim poodi-nim izbrancem kot sem jaz. Ven civilizacija mora biti ezoterična, in onečastjenje teh tajen požene raz-voj spet nazaj v barbarstvo.«

PROTITALIJSKE DEMONSTRACIJE V ZAGREBU.

Zagreb, 13. novembra. (Izv.) Petletna rapalska pogodba je dala Hrvatstvu tisku povod za živahne in ostre članke. Svoji pa je prišlo v Zagrebu tudi do protitalijskih demonstracij. Pri razpravi »Mrtva straža« so se že čuli ogorčeni klici proti Italiji. Po končani predstavi se je zbralo več sto dijakov na Wilsonovem trgu. Skupaj se je pridružio ostalo meščanstvo. Govorniki so pozivali prebivalstvo na skupno manifestacijo za podjarmljene rojake. Čuli so se klici: »Doli z Italijo! Zvela svobodna Gorica, Postojna, Trst, Reka, Zadar itd. Manifestacije so po končanem zborovanju odkorakali v smeri proti Preradovičevemu trgu, kjer se nahaja italijanski konzulat, ki je bil od policije močno zastražen. Demonstracije so na trgu prirejale ovacije zaslužnim rojakom in demonstrirali proti Italiji. Pozno v noč je policija šla mogla demonstrante razgnati.

RAZVRSTITEV URADNIKOV.

Beograd, 13. novembra. (Izv.) V ministrstvu pravde je bila večeraj ob 17. do 18. konferenca ministrskega odbora, ki je razpravljala o razvrstitvi uradnikov v kategorije in skupine. Odločba je konstatirala, da je navedba o razvrstitvi uradnikov nepopolna in da jo treba s konkretnimi predlogi izvesti razvidno naredbo.

JUGOSLOVENSKE SLOGE SE BOJE.

Zagreb, 13. nov. (Izv.) Današnji »Obzor« priobčuje članek o rapalski pogodbi in ostro napada Beograd radi njegove zunanje politike in diplomacije. Med drugim pravi, da je naša diplomacija neupamitna in da ne zna pravilno ocenjevati Mussolinijevga postopanja. Članek končuje z besedami, da se v resnici Italijani bolj boje Srbov nego Hrvatov, a največ se boje jugoslovenske sloge.

ITALIJANSKA IRENTA.

Reka, 13. nov. (Izv.) Tu je prišel izhajati nov italijanski list pod imenom »La Rivista Adriatica«. List ureja Gino Tomasi. Prva številka priobčuje več članov, ki so povečini bavilo z rapalsko pogodbo. Rapalsko pogodbo označa neki članek za »izjavo italijanskega naroda«. Pozivljajo lististe, da organizirajo v vseh še neodrešenih krajih močno propagando. List zahteva za Italijo vso Dalmacijo. Priobčuje tudi dopise iz Zadra, Splita, Šibenika in drugih dalmatinskih mest. Nekateri dopisi ostro napadejo sedanega našega poslanca v Vatikanu dr. Smoljaka in se posebno ogorčeno izražajo proti uvedbi staroslovenske liturgije v Dalmaciji in po drugih krajih Jugoslavije, kar namerava odobriti rimska stolica v konkordatu s Jugoslavijo. Splošna tendenca tega lista je tendenciozna.

POVRATEK NEMKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Pariz, 12. nov. (Izv.) Ameriške in angleške vlade izjavljajo, da bivanje nemškega prestolonaslednika na njegovem posestvu v Gornji Šleziji nikakor ne sme toliko razburjati politične javnosti. Francija zahteva prestolonaslednikovo izročitev. Po poročilu »Petit Parisien« je bil za danes določena sela poslaniška konferenca preločena, ker se ni bil zbral materiala za razpravo o povratku prestolonaslednika v Nemčijo in o mednarodni vojni kontroli komisij v Nemčiji.

Berlin, 12. nov. (Izv.) Nemški prestolonaslednik je večeraj del časa bival v Hanovu in je potem odpotoval na svoje posestvo Oels v Gornji Šleziji. Njegov adjutant je v Berlinu najel večje stanovanje.

London, 12. nov. (Izv.) Londonski listi priznavajo, da je bilo Polnecarjevo oposredilo v Berlinu radi reakcionarskega gibanja popolnoma utemeljeno. Obžalujejo le, da je Polnecar napravil korake v Berlinu na svojo roko brez vsakega predhodnega sporazuma med Anglijo in Češkoslovaško. Demarša Anglije in Češkoslovaške bi imela v Berlinu najboljši uspeh.

ARETACIJA HITLERJA.

Moskovo, 12. nov. (Izv.) Vodja bavarskih nacionalistov Hitler je bil aretiran ob Štatskem jezeru na Gornjem Bavarskem. Politične oblasti so namreč domale, da se nahaja skrivaj v hiši nekakega svojega zaupnika. Ko je prišlo orožništvo, se je Hitler mirno in brez vsakega protesta ndal.

LUDENDORFF OBŽALUJE.

Moskovo, 12. novembra. (Izv.) Ludendorff je poslal državnemu komisariju dr. Kahru pismo, v katerem obžaluje, da je podpiral Hitlerja, izjavljajoč, da je bil zapažen. O razvoju dogodkov je bil napačno podoben. Na drugi strani izjavlja Ludendorff, da se ne bo odtegnil političnemu delovanju.

VPRAŠANJE JAVORINE.

Pariz, 12. novembra. (Izv.) Češkoslovaška delegacija je večeraj prispela v Haag, kjer se prične ta teden razprava pred mednarodnim sodiščem radi Javorine. Tudi poljska delegacija je prispela v Haag. Jutri v torek se prične pred sodiščem na predlog Poljske zasliševanje strank. Razprava bo trajala skoraj ves teden.

ZETEV V AVSTRIJSKI REPUBLIKI.

Dmač, 13. novembra. (Izv.) Letošnja Zetev v Avstriji je dosegla rekord. Raznih žitnih pridelkov je pridelala za poldrugi milijon meterskih stotov več kakor lansko leto. Tudi sladkorna pesa se je zelo obnesla, tako da je pričakovati v najkrajšem času znatno znižanje cen sladkorju. Gospodarski in finančni krogi računajo, da se bo letošnja trgovinska bilanca izrazila.

Politične vesti.

Avdičena. Nj. Vel. kralj Aleksander je sredi sprejela v daljši avdienci banjaluškega škofa Joca Garika in mostarskega škofa Miška. Oba škofa sta kralju podrobno pojasnila položaj katoliške cerkve v Bosni in Hercegovini. Kralj je njima dal zagotovilo, da sta ona vedno dobra in iskrena gosta na njegovem dvoru.

Klerikalni poraz v Žirih. Pri občinskih volitvah v Žirih so doživeli klerikalci občuten poraz. Klerikalci so imeli enotno listo, naprednjaki pa tri, in sicer demokratsko listo, kompromisno gospodarsko listo in napredno delavsko listo. Pri volitvah je bilo oddano za klerikalno listo 206 glasov, za demokratsko listo 153 glasov, za gospodarsko listo 79 glasov in za napredno delavsko listo 61 glasov. Večino v občini imajo torej naprednjaki. To je tem važnejše, ker je klerikalna stranka pri zadnjih volitvah v narodno skupščino imela še 321 glasov, torej absolutno večino vseh volilcev, ki so glasovali. Od 18. marca letos do danes so torej klerikalci izgubili 115 glasov. Nadejamo se, da so klerikalci tako kakor v Žirih izgubili na svojih pristaših tudi povsod drugod.

Občinske volitve v Logatcu. Pri občinskih volitvah v Logatcu so zmagali klerikalci. Dobili so 13 odbornikov, na demokrate so odpadli 4 mandati. Doslej naprednjaki v občinskem odboru niso bili zastopani.

Tiskovni zakon. Iz Beograda poročajo, da je ministrski odbor, ki ima nalogo proučiti zakonski načrt o tisku, prišel s svojim delom. V tem odboru so ministri Trifunović, dr. Janjić, Srakić, dr. Perić in dr. Kojić. Kakor poročajo beogradski listi, je ta komite pripravljen, da sprejme vse zahteve Jugoslovenskega novinarskega združenja in po tem smislu spremeni poedine točke zakonskega načrta. Čim ta odbor prouči zakonski načrt, ga izroči v končno odobrenje ministrskemu svetu.

Razkol med pristaši »srednje linije«. Beogradski listi poročajo, da je prišlo do velikih nesoglasij med pristaši politike takozvane »srednje linije«. To se je baje pokazalo že na zadnjem zboru v Zagrebu, kjer je predsednik dr. Pavelić zastopal »zagrebško orjentacijo«, dočim je vsužiliški profesor dr. Boža Marković odbijal poedine napade na vidovdanske ustave ter se izrekel za gotove koncesije centralizaciji. Najtežje bo skupina, ki zagovarja politiko »srednje linije« prizadevala z odhodom urednika Milana Marjanovića v Ameriko. Marjanović je bil intelektualen vodja celega pokreta in je večinoma sam tudi vodil vso časnarsko akcijo. Na njegovih ramah je sionelo vse delo pri listu »Slobodni Tribuna«. Na Marjanovićevo mesto pri tem listu stopi blivi hrvatski ban dr. Tomljenović.

Kako Čehi zahtevajo Nemce. Nemški tisk neprestano laže, kako da so Nemci v Češkoslovaški republiki kruto zatirani. Kako pa je v resnici, nam služi iz »Československe Republike« poročilo v Nemčiji na Slovaškem. Pod madžarsko vlado so se tamkajšnji Nemci, okoli 200.000 po številu, podmadžarjevali in slepo so drli pri volitvah za madžarskimi kandidati. Nobenih pravic niso imeli, marveč so se morali v vsakem oziru pokoriti madžarskemu nasilju. Po prevratu so prišli ti Nemci pod Češkoslovaško republiko in sedaj uživajo vso svobodo in pravice kot enakovredni državljani. Imajo svoje politične organizacije in nastopajo povsod kot Nemci, ko se pod madžarskim režimom niso niti upali priznati svoje narodnosti. Človek z zdravim razumom bi mislil, da bodo ti slovaški Nemci hvaležni Čehom za osvoboditev, toda kaj doživljajo? Ti Nemci se bratijo danes s svojimi tlačitelji, Madžari, na obeh straneh češkoslovaško-madžarske meje proti Čehoslovakom!

T. G. Masaryk »Borba za samoodrejenje naroda«. Pod tem naslovom je pravkar izšla v Zagrebu druga izdaja hrvatskega prevoda Masarykove razprave o borbi za samoodrebo narodov ali novi Evropi s slovenskega stališča. Nakladni odločilo jugoslovenskega novinskega d. d. je prevzel hvalevredno nalogo, da seznani našo javnost z izbranimi deli prvega predsednika češkoslovaške republike, ki je znan danes vsemu svetu ne samo kot eden največjih državnikov med in po vojne dobe, nego tudi kot objektivni in izredno rahločuten poznavalec povojnih evropskih razmer in mislec, ki črpa svoje znanstveno-politične dela iz realnega življenja. Masarykovi spisi vzbujajo splošno zanimanje pri vseh narodih, prevajajo se v razne tuje jezike in imajo povsod velik uspeh. Na marsikatero vprašanje, ki se zdi zagonetno in nepojasnjeno, najdemo v njih pravičen in točen odgovor. Kako popularen in priljubljen je postal tudi pri nas prezident CSR kot avtor temeljitih razprav o aktualnih problemih današnjega socialnega življenja, dokazuje druga izdaja njegove knjige v hrvaščini, s katero bo gotovo ustrezno vsem, ki se zanimajo za prenovljeno Evropo in bodočnost malih narodov. Knjiga se dobi v vseh večjih knjižarnah.

Gospodarstvo.

Važno za izvoznikarje.

»Službene Novine« priobčujejo ta-le razpis:

Po poročilih, ki jih je dobilo ministrstvo poljedelstva in vod od vlad onih držav, kamor izvažamo žirno, so se v zadnjem času pomnožili slučajni konstatacije nalezljivih žirinskih bolezni smrkvosti, parkelnice in svinjske kuge. Zato preti nevarnost, da nam prizadete države, kjer se izvažajo naša bolna žirina, uvoz ne samo omeje, nego sploh zabranijo. Nujna potreba je, da se točno in brezobzirno izvršujejo vsi veterinarsko-policijski predpisi, ki jih določa kakor o zaščiti pred žirinsko kugo. Zlasti je treba upoštevati ta-le odredbe: 1.) za izvoz namenjena žirina mora biti popolnoma zdrava; 2.) da je ta žirina iz občine, kjer ni in tokom zadnjih 40 dni ni bilo nobene žirinske bolezni ki podlež obvezni prijavi in ki se prenaša na vrsto žirine, za katero se izdaja žirinski list. Tudi v sosednjih občinah ne sme biti ta čas in tokom zadnjih 40 dni nobene žirinske bolezni; 3.) žirino mora na postajah ali v pristančih, predno se naloži, natančno pregledati veterinar, ki mora strogo pregledati tudi žirinske liste, če so popolnoma v redu; 4.) žirina se mora naložiti samo v čiste in desinficirane vagonne, kar velja tudi za deske, po katerih gre v vagon; 5.) pri nalažanju se mora označiti kral, kamor se žirina pošilja, da veterinar to prijavi listu. Med vožnjo do določenega mesta se ne sme naložiti druga žirina, niti lista pretovorit v druge vagonne, izvenemli, če se je vagon med potjo pokvaril; 6.) pri prevozu žirine iz države v inozemstvo se ne more niti na obmejni postaji spreminjati kral, kamor je namenjena, nego ako je ugotovljeno da je žirina zdrava in ooremljena s pravilnim potnim listom, se mora poslati tja, kamor je bila določena na prvi postaji. Na obmejni postaji se lahko iztovori samo radi veterinarskega pregleda, prebrano ali po potrebi, ne sme se na odprti izven kroga žirinskih postaj. V slučaju, če se žirino goni iz teza kroga in se hoče pozneje znova naložiti za izvoz v inozemstvo, se lahko izvaža samo s potnim listom določene občine, kjer je bila ponovno navedena in sicer samo pod pogojem, da v tej in sosednjih občinah ni in tokom zadnjih 40 dni ni bilo nobene žirinske bolezni; 7.) na žirinskih sejmih se mora pregled priznane žirine vršiti strogo. Kupljeno klavno in za prodajo namenjeno žirino mora pregledati veterinar, ki je določen za službo na sejm. Odvoz s sejma sme dovoliti samo v slučaju, če je žirina popolnoma zdrava in preskrbljena s pravilnim listom, kar mora označiti na zadnjem žirinskem listu; 8.) prodajna in klavna žirina se sme goniti samo po javnih potih in se mora vsak peti dan podvreči veterinarskemu pregledu dotičnega kraja, kjer se ta čas nahaja. O pregledu mora veterinar zabeležiti zadevno pripombo v zadnjem žirinskem listu; 9.) vse priprave za nakladanje žirine morajo biti vedno čiste in po potrebi desinficirane. Poleg tega se zahteva, da so žirinski listi pravilni. Napišani morajo biti razločno. Pri žirinskih listih za izvoz morajo biti listi preskrbljeni s predpisanim prevodom, ki ga preskrbe veterinarji dotičnih postaj, kjer je bila žirina naložena. Za pravilno izvrševanje teh odredb so odgovorni lastniki žirine in veterinarji, ki opravljajo zadevno službo, dalje orzani, ki izdajajo žirinske liste in policijske oblasti, v čiji kompetenco spada nadzor nad izvrševanjem zakona o žirinskih boleznih.

* * *

Novosadska blagovna borza 12. novembra. Na produktivni borzi notraljo: pšenica, bačka, 79-80 kg, 100% kase, 2 vagona, 300; bačka, 79-80 kg, ponudba 310; rž 74 kg, ponudba 250; ječmen bački, 64-65 kg, 2 vagona, 237-50; bački 69-70 kg, 2 vagona, 260; oves, Subotica, duplikat, 5 vagonov, 220; bačka, Boegrad, duplikat kasa, 1 vagon, 225; koruza stara duplikat kasa ponudba 240; prompt, duplikat kasa, 1 vagon, 200; za januar — maj, 100% kasa, 3 vagona, 200; za april duplikat kasa, 5 vagonov, 240—242,50; za maj, ponudba 200; fižol, beli, bački 1 vagon, 530; moka baza »0«, ponudba 520; otrobi v papirnatih vrečah ponudba 130. Tendence milača.

Kmetijski pouk po deželi: Oddelki za kmetijski priredi v drugi polovici meseca novembra sledeča predavanja: V nedeljo, dne 18. nov.: 1.) Krka, o žirino-reji, Gregorc, 2.) Dolenje Brezovo, o gojenju, Jereb, 3.) Toplice, o sadjarstvu in travništvu, Rafol, 4.) Raka, o sadjarstvu, Ambrož, 5.) Livold, o gojenju z umet. gnojili, Golmajer, 6.) Rovte, o živinoreji, Zdoilek, 7.) Podzemelj, o gojenju, Konča, 8.) Nasoviče, o gojenju, Marincič, 9.) Sv. Jakob ob Savi, o kmetijstvu, Jamnik, 10.) Cirkovce okr. Ptuj, o boleznih rastlin, Zupanc J., 11.) Oplotnica, o kmetijstvu, Stamberger, 12.) Križevci, Prekmurje, o kmetijstvu, Pavlica, V nedeljo, dne 26. nov.: 1.) Stepanja vas, o poljedelstvu, Jereb, 2.) Čatež, o kmetijstvu, Ambrož, 3.) Hraetice, o gojenju, Mladnik, 4.) Rakek, o sadjarstvu, Zdoilek, 5.) Nova vas pri Lesah, o kmetijstvu, Sustić, 6.) Brezovo, o kmetijstvu, Jamnik, 7.) Haidina, o boleznih rastlin, Zupanc J., 8.) Hotiča, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojak, 9.) Gradšče, Prekmurje, o živinoreji, Pavlica.

Promov v Češkoslovaški, izvoz in uvoz v avgustu 1923. Delalo se je v 340 zavodih s 109.000 zaposlenimi delavci. Ceneva promova so dvignili 730.896, rjavega 942.837 ton. Od januarja pa do avgusta so nakopali vsega skupaj 7.806.853 ton črnega in 11.061.291 ton rjavega premoga, torej napram letu za 1.035.228, ton več črnega rjavega pa za 2.204.672 ton manj. Dne 20. avgusta nastala generalna stranka premogopopov je končala leto prve dni oktobra. V avgustu je bil značilni izvoz iz Češkoslovaške 101.768 ton črnega ter 134.543 ton rjavega premoga. Uvozilo se je pa 66.039 ton črnega in 122 ton rjavega premoga.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Torek, 13. nov. zaprto.
Sreda, 14. nov. Gospa z morja Red C
Četrtek, 15. nov. ob 4. pop. Smrt majke Jugovića; dijaška predstava. Red A
Petek, 16. nov. Osmo žena Red A

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.
Torek, 13. nov. Nikola Šubić Zrinski B
Sreda, 14. nov. Novela od Stanca-Zapečatenci Red D
Četrtek, 15. nov. Mignon Red E
Petek, 16. nov. Aida Red F

★ ★ ★

— Dijaška predstava, V četrtek, dne 15. tm, se vzprijo popoldne ob 4. »Smrt majke Jugovića« po znižanih cenah. Predstava je namenjena predvsem dijaštvu pa tudi drugim posetnikom. Vstopnice se dobivajo od danes naprej pri dnevi blagajni v operi.

— Opera Zrinski. Danes torek zvečer se poje opera »Nikola Šubić Zrinski« za red B. Vloga Zrinskega poje tokrat G. Cvejič, Jelena ga. Gaj-Jermanova, Sulejmana G. Betetto, Sokolovića G. Simenc, Juranića G. Banovec. Ostale vloge so v rokah dosedanjih zasedbe. Dirigira g. Matjačič, režira g. Sevastianov. Jutri v sredo pa se odigra »Novela od Stanca« in »Zapečatenec«, kjer poje vlogo župana Ježa g. dr. Rigo.

Glasbeni vestnik.

— Sporod sinfoničnega koncerta muzike Dravske divizijske oblasti, ki se vrši v ponedeljek dne 19. t. m. v univ. dvorani: 1.) Binički: Iz mole domovine (overtura). 2.) Schumann: Sinfonija št. 2 v C-duru op. 61. 3.) Dobronić: Suita iz muzike za Ondulicevo Dubravko, 4.) Grieg: V jeseni koncertna overtura, op. 11. — Koncert dirigira kapelnik dr. Josip Čerin. Vstopnice v prodaji v Matični knjižarni.

Turistika in sport.

— »Planinski Vestnik« št. 11. ima tole vsebino: Jakob Aljaž: Oris molega življenja. — Dr. Josip Oblak: Tam, kjer se večer žari. — Dr. Milko Hračovec: Iz Cella v jugovzhodno alpske alpe. — Ivan Kogovšek: O imenoslovju v Bohinju. — Čez hrib in dol. — Kotiček: Svadba na Kredarici. — Obzor: Poroke na Triglavu. — Albert Derganc. — Male vesti izpod Triglava. — Planinski koledar. — V prilogi ima »Planinski Vestnik« sliko: Bivak pod Razorjem.

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— Praga, 13. nov. (Izv.) Rezultati nedeljskih nogometnih tekem: Sparta: DFC 4:1, Slavija: Bratislava 5:2.

Društvene vesti.

— Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani naznanja interesantom, da so vrši preizkušnjo za pomagalec v nedeljo 25. novembra t. l. Prijaviti se je v zadnjih prostorih, Hrenova ulica 4, do 21. tm. Na poznejše prijave se ne bo odzvalo. — Načelstvo.

— Narodna čitalnica v Šiški je v soboto 10. novembra prav veselo slavila sv. Martina. V okusno okrašen dvorani in na novem odru, o katerem smo že poročali, ki je bil le za silo dograjen, pa ima že sedaj precej prijazno in liko obliko, so nastopili priljubljeni šiški igralci: Pavle, Joža, Julka in Polde, ki so v igri »Gluh mora biti« pripravili tudi največje pustečo do smeha. Nastop novoustanovljenega pevskega zbora je napravil najboljši vtis in gre g. pevovodju Belku mnogo hvale, da je zbor po šestdesetih letih vseh dovel do takega uspeha. Tudi ostale točke vsporeda so se točno in precizno izvršile, tako da se je v vselem razpoloženju in ob zaganju gosi zaključilo Martinovanje.

— Medicinski ples se vrši 9. februarja Vse p. n. prireditelje prosimo blagohotnega vpoštevanja.

— Društvo državnih policijskih namočencev v Mariboru ima dne 16. in 17. tm. izredni občni zbor. Poročata tudi delegata centralnega odbora iz Ljubljane, to. predsednik Počkar in tajnik Benedičič. Na to zborovanje se opozarja upokojene tovaršice.

— Predavanje o podedovanju, medicini in politiki (samo teoretično) v društvu »Soc.« v Ljubljani. V soboto dne 17. tm. predava v salonu pri »Leru« g. prof. dr. Al. Zalokar o gornjem zelo važnem predmetu. Odbor opozarja ne samo svoje člane in prijatelje, pač pa tudi drugo cenj. občinstvo ne zamudi ugodne prilike slišati to velevažno in poučno pridavanje. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop vsem prost.

— Družabne plesne vaje Kluba plesovodij v Ljubljani. V četrtek zvečer so se pričele v dvorani Kazine družabne plesne vaje Kluba plesovodij v Ljubljani. K vajam se je zbral eliten krožek ljubljanske družbe, ki je prav kmalu prešel k animiranemu medsebojnemu občevanju. Plesne vaje je otvoril predsednik kluba plesovodij g. A. Černe s kratkim nagovorom. Sledila so apartna predavanja štrih modernih plesov, ki se bodo učili v plesni šoli: La Java, Les Blues. Le boston novou in Tanco parisien. Izvajanja so prisotno družbo fascinirala. Zlasti je uzajala eleganca in umirjena črta. Družabne plesne vaje so vrše vsak četrtek ob 8.—12. tm. so dostopne samo povabljenecem. Urnik plesnih vaj je nastopen od 8.—9. ponavljalne vaje, od 9.—10. šola, od 10.—12. prosti ples. Pozdravljamo srečno misel družabnih plesov, ki bodo od svoje strani prispevali k razvijanju ljubljanske elegancije in discipliniranosti.

Sokolstvo.

— Sokolsko gledališče v Rdovalci po-novi prihodno nedeljo, dne 18. tm. ob pol štirih popoldne ljudsko igro »Dolski žup-nike«.

Dopisi.

— Iz Radeč pri Zid. mostu. Dolgo že ni bilo glasu o našem trgu, dati napreduje od dne do dne. Stavbniško gibanje je pri nas precej razvito. Postavljeno so se nove stavbe, dvignil se je hotel »Jadrani« v drugo nadstropje, in še je pripravljeno za re-noviranje trga. Vpeljali so se tudi tržni dnevi, ki se polagoma dvigajo, skratka trg si nadeva lice mesta. Življenje je sicer enolično, vendar se tudi v tem oziru zboljšuje. »Sokole« — postavljen maja meseca na cesto — st je po dobrohotnosti g. Iv. Haler-ja st. postavil nov hram v stari šoli, kjer je že prišel s svojim delovanjem. Dne 21. pr. m. vzprijel je »Miklovo Zlato«, katero je moral po prvem dobrem uspehu dne 4. tm. z istim uspehom ponavljati. Dne 1. nov. je dal na oder občinskega »Milinar-ja« in njegovo hči. Ne da bi se spuščal v podrobnosti posameznih vlog, se mora priznati, da so bile vse v dobrih, spretnih rokah in tudi uspešno podane. Seveda so malenkostne hibe, ki se pa dajo z lahkoto odpraviti. Treba je samo energičnega in smotrnega vodstva. Moči je dovolj in do-brih, treba le malo poživljenosti. Sodeč po obisku občinstvo želi duševnega razvedrila, zato naprej po tej kulturni poti. Red-na telovadba je v polnem teku, in razvo-seljivo je dejstvo, da je posebno dobro za-stopan obrtni in dijaški naraščaj, ta naš up in nade kremitelj moč — Sokolov. Tlho in mirno delujejo razni odseki, bras hrupa in slavljenja tekmujejo med seboj člani in članice v delu za dosego sokolskega cilja. Le tako naprej, in zahvala pride iz naroda! Zdravol!

Razgled po slovanskem svetu.

— Splošna stavka na Poljskem. Na Poljskem je izbruhnila splošna stavka delavcev in služabencev, čije usodne posledice še ni mogoče predvidevati. Če se državi pravdačasno ne posreči preprečiti ali vsaj omejiti tega nevarnega gibanja, bodo omajani njeni politični in gospodarski temelji. Stavka je tem bolj nevarna, ker meli Poljska s sovjetskimi Rusijo, od koder neprestano prihajajo agitatorji z bogatimi zalozami komunistične literature. Zatočasno se stavkojci sicer sklicujejo na nezadostne plače in pri-pisujejo svojememu koraku čisto socialen po-men, toda v današnjih razmerah na Poljskem ni izključeno, da se medno gibanje spremeni v politično akcijo z dalekosežnimi posledicami. Delavstvo zahteva od vlade, da do 15. novembra izda poseben zakon, s katerim bi mu bil zalamčen minimum plače in zadostne dragiinske doklade, ki naj bi se spreminjale v skladu in spropredno s tržnimi in ostalimi cenami. Zahteve poštnih in železnihkih uslužbencev so nekoliko večje, ker govore o naknadnih plačah, o zavarovanju za slučaj bolezni, starosti ali smrti itd. Njih položaj je res obupen, kajti vrednost sedanjega zaslužka odgovarja približno 1/4 pred-volnega. Vlada pomišlja o represivnih me-rah. Znatel del stavkujočih železničarjev je že poklican na voljaško službo, kar pomeni, da je vlada odredila militarizacijo nekaterih železnice. Tudi telegrafisti so se priključili stavki. Po zadnjih poročilih iz Varšave do-biva stavka tudi politično obsežnejše. Tako n. pr. zahtevajo stavkojci delavci v Krako-vu, naj odstopi minister Kucharski, o kate-rem pravijo, da je glavni krivec splošne go-spodarske krize. Ker tel zahtevi vlada ni ustregla, se je začela v Krakovu že 29. okt. generalna stavka. Zelo kritičen je položaj tu-di v Lvovu, Varšavi, Poznanju, Čenstohovu, Tarnovu in drugih industrijskih mestih. Poljska stoji pred enim najtežjih in najresnejših problemov in njen obstoj še ni bil nikoli tako ogrožen. Socialna revolucija, ki jo si-stematično propagirajo ruski boljševiki, bi pomenila konec poljske politične neodvisno-sti.

Izpred sodišča.

— Zenske »čence«. Za časa rudarske stavke v Zagorju sta nahruili rudarjevi že-ni Marija Stuek in Franca Bukovek ru-darje Krečana in Skrabarja, češ da delajo drugim rudarjem zrago. In druga je vpila: »Fej, Ali nimaš jesti, ali nisi mogel še en teden počakati. Nista se bala rudarja sla-botnih žensk, vendar pa ju je bilo toliko sram, da res nista šla na delo. In tožil jih je državni pravdnik v smislu člena 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Bili sta ženski tudi 7 dni v preiskovalnem zaporu. Pred senatom deželnega sodišča pa sta bili oproščeni, češ da tvorita ta govor le bolj predmet žaljenja časti.

— Nevarna navada. Marija Bravharje-va iz Vodic je razžalila med neko obravna-vo v Kamniku pričo Marijo Jenko s tem, da ji je očitala, da laže. Obtoženka se je zagovarjala, da ni imela namena Jenkove žaliti, marveč so vse ženske tam tako navajene, da pravijo po domače lažeč, če kdo ne go-vo-ri resnice. Senat je verjel njenemu sred-nemu zagovoru in jo je oprostil.

— Jelenov klanc na cesti od Jelena do Savskega mostu v Kranju je posebno za avtošoferje zelo zapeljiv. Voziti se sme tam samo s 6 km hitrosti. Orožnik Eržen je ugotovil, da je prevozil šofer Franca Ogrin progo od Beksline po tem klancu do mosta v 1 min. in 55 sek. kar pa odgo-varja hitrosti 32 km na uro. Pri tem pa je bila cesta še precej obiljena. In obsojen je bil na 150 in na 200 Din globe za tja in nazaj. Vendar pa se je strogi opazovalec nasproti Beksli enkrat le zmotil. Kajti ustavil je Ogrin vrh Jelenovega klanca pred Jahovčovo gostilno in to toliko časa, da je družba povečerjala. Na mostu pa je za-menjal orožnik drugi voz za njegov. Ker so to potrdili tudi Ogrinovi izletniki, je bil Ogrin oproščen.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 13. novembra 1923.

»Mi in samo mi samil«

Tako kriči današnji »Slovenec« in se trka možato na prsa, češ, naša je zasluga, da je slovensko ljudstvo tako temeljito izobraženo in politično dozorelo in doraslo sedanji moderni dobi, mi smo tisti, ki smo prekvapili s svojimi idejami slovensko javnost in s svojim delom dokazali, kaj lahko doseže zagrozenost in partizanstvo. »Slovenec« je namreč silno hud na našo golo konstatacijo, da ni reagiral na poziv narodno-obrambnih društev. Zato je pa izlil ves svoj žolč na napredno časopisje in v širokoustni tiradri povedal, da je pravzaprav klerikalizem tista gonilna sila, ki daje Slovenstvu duševno in telesno hrano. Gospoda, ne bodite vendar smešni in ne silite v javnost s trditvami, ki so tako daleč od realnih razmer kakor luna od zemlje. Kadar pišete, da liberalci smatra za višek narodnega dela fraz o njegovih sredstva so bila in so še danes krič v časopisju in na ulici, pleši, čajanke, parade in nasilna nestrpnost nasproti inorodcu, če ga enkrat dobi pod stopalo, bi si bili pač lahko na jasnem, da pljujete v lastno skledo. Kdo pa ima pri nas tako bogato zakladnico fraz kakor uprav klerikalizem? Kaj pa so danes njegova sredstva za kulturno in gmetno obrzdanje slovenskega naroda, če ne krič v časopisju in na ulici, parade in nasilna nestrpnost nasproti vsem in vsakomur, ki ne trobi v njegov rog? Da omenimo samo nedavno katoliško parado in volilno kampanjo. Kdo je sipal fraze in gesla kakor svetopisemski sejalec ljudilo, kdo je prirejal sijajne parade, kdo je zbral dežele v Ljubljano množice kmetijskega ljudstva, ki so potem polegale po zakonitih ulicah in umazanijh lokalih, kamor jih je pognala klerikalna parola »črnc je storil svojo dolžnost, črnc lahko gre«? Kaj ni bilo glasilo SLS tisti list, ki je ob času katoliškega shoda in volitev predstavljal eno samo ogromno agitacijsko - propagandistično frazo? Čudna logika je, če se v enem slučaju priznava, upošteva in bazira na tisku, v drugem pa odklanja isto učinkovito orodje kot nepotrebno frazo. In kaj so dosegli klerikalci s ploho svojih fraz? Kako je s trditvijo, da Slovenci po klerikalni zaslugi danes niso »domišljavo lena inteligenca in politično popolnoma tope in nerazodne mase, ki bi bile brezbramben plen separacij in demagogov«? Ta trditev šepa na obeh nogah. Pustimo inteligenco, o kateri bi bilo sicer mogoče s stališča politične orijentacije tudi marsikaj povedati, in ogledimo si slovensko ljudstvo, o katerem klerikalci trdijo, da so ga dvignili duševno in gospodarsko na višino. Rožnivenec, litanije, procesije in brez-pogojno zaupanje v sugerirano geslo, da mora siromak na tem svetu trpeti in naporno delati zato, da si zasluži zveličanje na onem, še daleč ne pomeni vrhunca duševne izobrazbe. Klerikalizem je pretvoril naše ljudstvo v maso poslušnih, nesamostojnih, fanatičnih in za vsako svobodno mišljenje nesposobnih bitij, ki mislijo in delajo tako, kakor jim žvižga duhovnik. Kdor vidi v tem dejanskem stanju vrhunce duševne kulture, svobodno mu! In gospodarska višina kot rezultat klerikalnega dela? Pač, je ta višina v resnici višina, toda samo tam, kjer se je narobe uveljavilo krščansko načelo »moje kraljestvo ni od tega sveta«. Povsod drugod pa vlada med ljudstvom beda, pomanjkanje in nezadovoljnost.

Delo klerikalizma za zaslužnjene brate onstran meje pa tvori posebno poglavje, ki ga prepuščamo koroškimi in primorskimi Slovincem. Naj oni sodijo o tem, da-li je napredna jugoslovensko in ne samo krščansko orijentirana javnost res »strahopeten in malo-dušen pristaš fraze«, ali pa je tisti čimtelj, ki je vedno in povsod ščitil res nacionalne interese ne oziraje se na politično in strankarsko partizanstvo. — Sploh pa se nam zdi v tem oziru vsaka beseda odveč. Zadostuje dejstvo, da »Slovenec« strogo loči klerikalno in liberalno obrambno delo, da blati v obeh javnosti čisto nacionalno stvar, kakor hitro ni v skladu z njegovimi ozkornimi političnimi cilji in da napiše na naslov narodnih društev tako samopasno in samozavestno notico, kakor je to storil danes. Če bi ne bilo vodstvo teh društev slučajno v naprednih rokah, bi se tudi »Slovenec« z navdušenjem pokoril njihovim navodilom. V tem tiči glavni motiv njegove renitence. Hoteli smo to pribiti, da naša javnost spozna, kako klerikalci razumevajo narodnoobrambno delo in kako izpodkopavajo slovo tam, kjer je najbolj potrebna.

★ ★ ★

— Akt so izgubili. Famosna koalicijska na ljubljanskem magistratu je preskrbela svojim zvestim somišljenikom prav čedne in mehke koticke v različnih mestnih podjetjih in uradih, kjer — brez vsakega pojma o uradovanju — večinoma samo vlečejo plačo in pa nepotje delajo. Ustanovili so kar celo kopicno mest in služb, samo da nagrade svoje privržence, Umeyno je, da je pri

tem malo klenega zrnja, mnogo pa porušitve in plev. No in se je zgodilo, da je neki tak novopečen uslužbenec izrabljaj svoje službeno mesto. Založili so ga in mu seveda naprtli disciplinarno preiskavo. Zasliševali so se priče, delali so se zapisniki in akt je romal od Poncija do Pilata in potem od Ana do Kajfa. Sedaj pa se je akt kar nepričakovano izgubil. Vse iskanje in brskanje je bilo zaman. Z gotove strani se je hotelo zadevo zatusati in akt je moral izginiti. Izginil je sicer, toda zadeva, zelo mučna in neprijetna za komunističnega pristaša, se ne da več spraviti s sveta na tako kratek in enostaven način. Cujemo, da se disciplinarno postopanje obnovi in vsa zadeva vnovič preručeta. Če akt vnovič ne izgine, potem morda dočakamo, da se zadeva končno vendar le izčisti in uredi!

— Odkritje spomenika kralju Petru v Sarajevu. V nedeljo, 11. t. m., je bil v Sarajevu na svečan način odkrit spomenik kralja Petra. Vse mesto je bilo praznično okrašeno. Že rano zjutraj so se pred oficirskim domom zbrale vse narodne korporacije. Pred odkritjem sta imela Kosta Nikolč in Stevo Zakula ganljive govore. Nato se je vršilo veličastno defiliranje mimo spomenika, na katerega je bilo položenih 17 različnih vencev. Spomenik, ki je bil izdelan v vojaških delavnicah, ima obliko Karagiorgieve zvezde z meči. Okoli spomenika se nahajajo reliefna dela, ki predstavljajo četovanje Petra Mrkonjića, ujedinenje in osvobodjenje in Golgotno preko Albanije.

— Nov zakon o vseučiliščih. Zakon o vseučiliščih je dogotovljen. Zakonski načrt je delo posebne komisije, v kateri so bili profesorji Gavrilovič, Stanojevič in Radovanović iz Beograda, Cimerman, Kostrenčič in Belobrk iz Zagreba ter Dolenc, Šerko in Grivec iz Ljubljane. Zakonski načrt ima 92 členov, ostale uredbe, ki so z zakonom v zvezi, pa imajo skupaj okrog 1500 členov. Ta univerzitetni zakon je veljaven za vse univerze v državi. Po tem zakonskem načrtu tvorijo vsi visokošolski zavodi v kraljevini eno enotno univerzo. Vse univerze bodo imele svojo avtonomijo. Vse univerze bo upravljalo univerzitetno veče, ki ga bodo tvorili rektorji in prorektorji. Prehod dijakom z ene univerze na drugo bo zelo olajšan, dijak, vpisan na eni univerzi, se bo smatral kot vpisan na vseh ostalih univerzah, treba mu bo samo prijaviti svoj prehod z ene univerze na drugo.

— Kralj bo kumoval dobrovoljski zastavi. Kakor poročajo iz Novega Sada, je Udruženje Dobrovolcev prosilo Nj. Vel. kralja, da kumuje dobrovoljski zastavi, ki se razvije dne 1. decembra. Kralj se je odzval želji in bo svečanosti prisostvoval. Na kraljev prihod se v Novem Sadu mrzlično pripravljajo.

— Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo. Združeni odseki so imeli včeraj sejo, na kateri se je razpravljalo o položaju na naših obrtnonadaljevalnih šolah. Sledila je razprava o določilih finančnega zakona, da edino trgovski minister daje dovoljenje za ustanavljanje novih industrijskih in fabriških podjetij. Seja je soglasno odobrila odprmo akcijo proti zakonjenju tega določila ter sklenila udeležiti se po dveh članih deputacije vseh zbornic, ki naj intervencira za izločitev tega določila iz finančnega zakona. Obširno se je govorilo o izrednih prispevkih za posebno porabo cest po § 22. zakona z dne 21. februarja 1912, ki se zahtevajo v zelo različnih zneskih od trgovskih in industrijskih interesentov. Osvojen je bil predlog, da se opozori gradbeno direkcijo na položaj in predlaga anketo onih, ki so zainteresirani na enotni in zadovoljivi ureditvi tega vprašanja. Podrobna razprava se je vršila glede kuluha, zlasti v kolikor zadeva privatne nameštence, ter so bili storjeni sklepi za akcijo, ki naj doseže odpravo nedostatkov. Sledilo je obširno poročilo o socialnem zavarovanju in o nedostatkih v tej zavarovalni stroki. Odobrena je bila predlagana obširna spomenica, ki se pošlje ministru za socialno politiko zaradi reforme in reorganizacije. Z odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki se obrača proti novi naredbi glede povzajanja prispevkov pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Povdarjala se je zlasti okolnost, da trpi naša konkurenčna zmoglost v veliki meri, ker obstoja pokojninsko zavarovanje samo v Sloveniji in Dalmaciji. Obsežno poročilo je bilo podano o trgovinski pogodbi z Avstrijo, nadalje akcijah zbornice v postno-prometnih zadevah in o številnih akcijah o železno prometnih zadevah. Popoldan so imeli seje obrtni, trgovski in industrijski odsek. Danes popoldan so nadaljevali razpravo združenih odseki ter se zlasti pečali z vprašanjem trgovinske pogodbe z Avstrijo.

— Vojaški analize. Tečaj za pouk teh vojakov v predmetih osnovnih šol, zlasti v pisanju, čitanju in računanju, se prične v Ljubljani 15. novembra II. Poučevali bodo učitelji mest. osnovnih šol, ki so se za pripravo, ter bodo za pouk honorirani.

— Ljubljanska brezlična brzjavna postaja. Kakor utegne biti znano, je v poslopiju poštnega ravateljstva napravljena stanica za brezlični brzjav. Ta naprava doslej še ni v porabi, a sredi prihodnjega meseca bo začela (tako se vsaj čuje) sprejemati borzna poročila. Jako umestno bi bilo, da bi sprejemali dnevno (ob 11.) z Eifflovega stolpa pravi astronomično ugotovljeni čas, da bi že skoraj imeli urejene ljubljanske javne ure.

— Slovenka asistentka na Harvardovi univerzi v Bostonu. Gdč. Pavla Goedererjeva iz znane narodne obitelji v Ortenku na Dolenjskem je imenovana za asistentko na Harvardovi univerzi v Bostonu v Ameriki. Naša rojakinja je bila l. 1922. zaposlena v bakteriološkem inštitutu prof. dr. Rosenaua, sedaj pa je pridružena departamentu Vital Statistics na Harvardovi univerzi.

— Občinski svet pod kuratelo akcijskega odbora. Odkar je Ljubljana avtonomno mesto s svojim odločujočim občinskim zastopom, še ni svet slišal, da bi imel ta občinski svet na magistratu nad seboj kak akcijski odbor kot višjo instanco. Odkar so pa dobili mestno občino po nesreči v pest klerikalci in komunisti, so sestavili izmed sebe »akcijski odbor«, ki obstoji iz 7 odn. 9 mož in o d o č a, če sme občinski svet o kaki stvari sklepati! V tem odboru pa je — razen župana in podžupana — tudi vsa inteligenca, kar je premore klerikalna in komunistična stranka. To je sicer za Ljubljano — unikum. Kaka duševna mizerija pa je ta akcijski odbor, dokazuje dejstvo, da zdaj že z odseki vred ne more pripraviti gradiva za navadno redno mesečno sejo, marveč jo preklada od tedna do tedna, ker se vsi skupaj boje pred javnostjo kritike in svoje blamaže! In zato bo prihodnja občinska seja šele 22. novembra.

— Naš dobri prijatelj z Dragoljub Milivojevič, major pri pehotnem polku št. 40, zapušta danes Ljubljano. Premješčen je k 26. pehotnemu polku v Prištino na Kosovem. Major Milivojevič je prišel v Ljubljano kmalu po prevratu. Živo se je zanimal za naše razmere ter odkrito kazal svoje tople simpatije za naše narodne težnje. Posebno ga je zanimala naša literatura. Največjo pozornost je posvečal sokolskemu pokretu in je skušal presaditi sokolski duh tudi med vojake. Vojške odredbe, ki so nastopili na lanskem sokolskem zletu, je z veliko poštrevnostjo in ljubeznijo izveščal on, on je bil tudi komandant pri javni produkciji na sokolskem zletišču. V Ljubljani je g. major užival splošne simpatije in imel celo vrsto dobrih prijateljev. Pri njegovem odhodu iz Ljubljane mu želimo, da bo pri nas započelo delo nadaljeval na svojem novem službenem mestu in se nadejamo, da bo ohranil Ljubljano in Slovence v najlepšem in najprijateljskem spominu. — Major Milivojevič je vedno simpatiziral s Slovenci in leta 1919. ob novem letu, ko so koroškonske tolpe navale na Podroščico, je bil on prvi ki je prihitel s srbsko vojsko na pomoč in tam organiziral nadaljno brambo predora in postojank.

— Čeh, profesor na ameriški univerzi. G. dr. Evald Tomanek, češki zdravnik, ki je bil za časa svetovne vojne komandant vojaških bolnic v Logatcu in Ajdovščini in bil kot tak izredno popularen med donotnim prebivalstvom, je imenovan za profesorja zdravstvene statistike na Harvardovi univerzi v Bostonu v Severni Ameriki.

— Promocija. Na dunajskem vseučilišču bo jutri promoviran g. Igor Vidic, sin prosvetnega referenta pri oddelku za uk in bogocastje v Ljubljani g. dr. Frana Vidica, za doktorja prava.

— Licitacijska mesa bo za garnizijo Maribor pri komandi vojnega okraja v Mariboru in za Sl. Bistrico pri komandi mesta Slov. Bistrica 26. novembra; za garnizijo Ljubljano pri intendanturi dravske divizijske oblasti in za garnizijo Ptuj pri komandi mesta Ptuja 28. novembra; za garnizijo Celje pri komandi vojnega okraja in za garnizijo Dolnji Dravograd pri komandi mesta Dolnji Dravograd 30. novembra. O podrobnostih se zainteresirani lahko informirajo pri tukajšnjih intendanturi dravske divizijske oblasti.

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 4. do 10. novembra izkazuje to-le statistiko: Umrlj je 23 oseb. 11 moškega in 12 ženskega spola (8 tujcev). Smrti vzroki: življenjska slabost 1, letika 3, skratilica 1, griža 1, srčna hiba, boleznj žila 2, rak, drugi naravni smrtni vzroki 11, slučajna smrt na poškodba 1, umor in uboj 1. Med tem časom se je rodilo 19 otrok. 10 moškega in 9 ženskega spola. Naznanjene nalezljive bolezni: davica 1, skratilica 2, griža 1.

— Celjske vesti. V mestnem gledališču se vzpizori danes v sredo za abonement A »Tat« z gostovanjem gospe Podgorske in gosp. Nučiča iz Zagreba. — Zgorelo je pred par dnevi v začetni pri ljubčini gospodarsko poslopje posestnika Motoha. Kako je ogenj nastal, ni znano. — Stanovanjska in stavbena zadruga v Celju ima izredni občni zbor v torek dne 20. novembra ob 18. v Narodnem domu svoj treditni občni zbor. — Himen. Poročil se je gostilničar in posestnik na Bregu g. Franc Podraž z gdč. Jerico Gabrček.

— Mariborske vesti. Protest obrtnikov proti pretirani davkom. V nedeljo dne 11. nov. dopoldne se je vršil v restavraciji »Kosovo« izredno dobro obiskani sestanek obrtnikov, katerega je sklicalo Slov. obrtno društvo z oskrbo na vedno hujše pritožbe o pretiranem davčnem obremenjevanju. Znano je namreč, da je sicer povsod isti davčni navijak, ki na se vendar specielno v Mariboru je

posebno rigorozno navija, tako da je Maribor naravnost zaslovel glede načina pobiranja davkov kot najbrezobzirnejše mesto v celi državi. Sestanek je otvoril predsednik S. O. D. g. Novak, ki je v kratkem pojasnil namen tega sestanka, ter ob tej priliki opozoril na tiste, ki ne plačujejo poslovnega davka in dohodnine, čeprav največ zaslužijo. To so predvsem izvozniki. Delegat trgovske obrtne zbornice g. Zagar iz Ljubljane je podal izčrpno poročilo o nastanku pretiranih davčnih bremen, ter pokazal tudi na pot posredovanja v svrhu vsaj podaljšanja plačilnih rokov. Poročilo so navzoči slišali z velikim zanimanjem. Nadalje so še govorili gg. Džamonja, Horvat, Glaser, Beranič in drugi. G. Džamonja je ponovil svoj že na sestanku 18. septembra stavljeni predlog na sklicanje velike skupščine obrtnikov v Beogradu, kjer naj se odločno protestira proti pretiranemu navijanju davčnega vijaka zlasti v Sloveniji. — Rapalski večer. Jugoslovanska Matica je priredila v ponedeljek dne 12. tm. v Narodnem gledališču Rapalski večer. Vspored je bil zelo obsežen in zanimiv. — Izginula gostilničarka, 60 let stara gostilničarka Marija Stramilič iz glavne trga je v noči od petka na soboto dosedaj neznano kmal izginila. Zapustila je pismo, v katerem toži, o nevedržljivosti živčne bolezni, vsled česar d je primorana iti v Dravo. Vključ polizvedovanju se je doslej ni moglo izslediti. — Nesreča pri delu. Ludoviku Pučniku, mizarškemu delavcu v Ribnici na Pohorju, je cirkularna žaga odrezala 3. prste desne roke. Rešilni oddelek ga je pripeljal iz Koroškega kolodvora v bolnico. — Nenavadna megla. Po krasni nedelji je v ponedeljek v Mariboru nastopila cel dan trajajoča gosta megla, kar je za Maribor nenavadna prikazen, ki se pa zadnja leta že večkrat ponavlja.

— Ismilijonsko posojilo za Beljo. Po še nepotrjeni vesti je baže država zaprosila Narodno banko za posojilo 15 milijonov dinarjev, ki se bo porabilo za financiranje državnih domen na Belju. Državno posvetstvo Belje bo, kakor je znano, oddalo v najem, kar se pa radi pomanjkanja gotovine ne da v kratkem uresničiti. Z vstopom sladkorne kampanje so pa za povišanje produktivnosti sladkornih tovarov na Belju potrebne večje svote, ki jih skuša država dobiti potom Narodne banke. O tem vprašanju se je na eni zadnjih sej upravnega sveta Narodne banke razpravljalo.

— Otvoritev proge Beograd - Požarevac. Dne 11. t. m. je bila na svečan način otvorena nova železniška proga Beograd-Požarevac.

— Obsojen komunistični poslanec. Blivši komunistični poslanec Kosta Novakovič je bil od beogradske policije obsojen na mesec dni zapore in ga po prestani kazni izroče mestnemu sodišču, kjer se bo moral zagovarjati radi vidovdanskega atentata.

— Razne nesreče. Alojzija Dimica, 41 letnega progovnega čuvaja je 9. tm. podri tovrni vlak v Medvodah. Dimic je pri padcu dobil težke notranje poškodbe. — Pri zgradbi »Narodnega doma« v Kranju se je podri zid na 18 letnega delavca S. Fraško. Slednji je dobil težke notranje poškodbe. — Pri sekaniu drv se je služkinja Franja Špeler z vrhnice močno vsekala v levo roko. — Mimarju Ivanu Volku v Mostah pri Breznici je transmišijski jermen nevarno poškodoval levo roko. V soboto se je pri streljanju z možnarjem ponesrečil 23letni poselnikovi sin Janez Demšar iz Trate. Naboji mu je skoraj raztrgal desno roko. Vsi poškodovanci so bili prepejani v ljubljansko bolnico.

— Razne nezgode. V strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani je padla delavcu Antonu Kristanu Jermanica in mu zmečkala levo nogo. Prepeljali so ga v bolnico. — Pri električnem vrtalnem stroju se je močno obrezal na levi roki delavec Josip Lačen v tovarni »Kovina«. — Z vrela vodo si je oparila desno roko kuharica Marija Jeršičeva v Mariboru. — Pri gradbi železnice Murska Sobota - Ormož se je ponesrečil delavec Jožef Horvat. — V predmestju v Trzinu je udaril stroj za brušenje železa delavca Jožefa Purgerja po levi roki in mu je težko poškodoval.

— Mlad roparski morilec. Dne 10. t. m. je bil 14letni pastir Paja Kučurki iz Baškega Gradišča težko ranjen prepeljan v novosadsko bolnico. Deček je bil na paši od nekega 17letnega dečka napaden. Slednji mu je hotel ukrasti ovco in ker se je Kučurki branil, je drzen ropar potegnil samokres in ustrelil pastirja v glavo. Deček se bori s smrtjo.

— Šivalnica »Splošnega ženskega društva« se otvori s 1. decembrom t. l. Poučevalo se bo v popoldanskih in večernih urah pri krojevanju in praktično šivanje. Stroji in modni listi so na razpolago. Vsa tozadevna pojasnila daje in priprave sprejema od 18. t. m. vsak dan od 10. do 12. dopoldne in od 3. do 4. popoldne ga. Leo Kobalova. Dunajska cesta 17 (Medjatovala hiša) in e kakor je bilo pomotoma javljeno št. 7.

Pustolovka - iz Monte Carla -

od 11. - 14. II., od 15. - 18. III. del V glavnih vlogi ELLEN RICHTER

KINO TIVOLI

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes, v torek ob 8. zvečer. Igra I. ljubljanski salonski orkester.

— V kavarni »Leon« v Ljubljani, Kolodvorska ulica, vsak dan koncert. — Od danes naprej nova portugalska, italomerski most. — Gostilna pri Mraku, Rimska cesta št. 4.

Poizvedbe.

— Mlad volčji pes, temnosiv, se je zašel v nedeljo 4. t. m. iz Resljeve ceste proti Poljanam. Najdite se prosi, da ga odda proti nagradi pri J. Končan, Resljeva cesta št. 22.

Najnovejša poročila.

ODGODITEV REŠKEGA VPRASAŃA.

— Beograd, 13. nov. (Izv.) Iz Rima javljajo danes: Predsednik Italijanske vlade Mussolini je sklenil, da se ima definitivna rešitev reškega vprašanja odložiti na nedoločen čas. Ta sklep je storil Mussolini iz razloga, ker hoče, da se najprej definitivno razblastri položaj v njegovi stranki in organizaciji in da se odstranijo iz organizacije fašistov elementi, ki sedaj ovirajo miren, trezen in soliden prijateljski sporazum med obeh državama. V diplomatih krogih je ta vest danes vzbudila splošno senzacijo in razno komentarja. Ko se razmere v fašistovski stranki uredijo, tedaj namerava Mussolini preiti k končni ureditvi reškega problema.

ORGANIZACIJA PROSVETNIH ODDELKOV.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) V ministertvu prosvete je izdelana naredba o organizaciji prosvetnih oddelkov za posamezne pokrajine. Ustanovil se je prosvetni svet s predsednikom na čelu. Za vsvo Slovenijo je določen v Ljubljani skupen prosvetni svet.

Črna maska v Šiški ali v znamenju treh +++.

Cela Šiška je bila razburjena. Kaj takoga? Neverjetno... Na križu razpeti mladenič. Delo črne maske. Tako se je šušljalo po Šiški. Ljudje so videli strahove pri hlem dnevu in njih domišljija je že videla Šiško v oblasti nočnih vampirjev. Zadeva je prišla celo v javnost in povzročila velikanško senzacijo.

Morala je celo stopiti v akcijo policija. G. Habe je včeraj temeljito raziskrnil črno masko in nje ne kompile. Afera, ki je povzročila toliko prahu, je bila vzprijazena takole:

Družba podjetnih šišenskih fantov, med katerimi se najbolj odlikuje štiripredna deteljica, obstojča iz poglavarja Branka Boltavzara, pekovskega pomočnika Sebastijana Pretnarja, Tarmana in Kralja, je imela nekoga večera v gostilni pri »Ančniku« plov narno sejo, na kateri se je sklenilo, da so preiskusi koražja šišenskih fantov, in sicer na prav zagoneten način. Še tekom istega večera je Boltavzar zlezel Tarmana na rame, se odel popolnoma v črno in sta kot velikanška črna maska strašila po Šiški. Ljudem so se kar ježili lasje ob pogledu na črno masko.

Takoj naslednjega dne pa so dobili Boltavzar, Pretnar, Ogriin in drugi skrivnostno anonimno pismo sledeče vsebine: »Gospod! Ker ste hrabri, Vas prosim za prijateljski sestanek ob 9. pri križu med Posavjem in železnico progo. Rezerva naj ostane doma. Zdravstvujte v znamenju treh ++++«.

Da so dobili pismo od črne maske štirje šišenski fantje, se je bliskoma razširilo po Šiški, in ko se je zvečer cel sledenja noč vila na cesti, je bila cela Šiška pokonč. Koražnji fantje so zastražili vse ulice, vsak po eno, le Ogriin in Berdaja, ki sta se bala, sta stražila skupaj.

Pretnar pa se je med tem vabilu maske odzval in je odšel h križu, ostali fantje pa so stražili kakih 150 korakov od kranja. Dvomnili so se, da bodo Pretnarju na strel priskočili na pomoč.

Slednji je res prišel h križu, Boltavzar in Tarmen na sta ga privezala nanj ter se nato odstranila. V usta sta mu pa dala robov s tremi rdečimi križi.

Tako privezanega med nebom in zemljo so našli potem ostali fantje in Pretnar jim je natvezil, da ga je črna maska privezala na križ. Groza je prevzela navzoče in Berdaja, ki je bil najbolj podjeten, je takoj napravil poročilo za listo o »Črni maski« v Šiški. G. Habe je včeraj ves dan razsievale nesrečno na križ privezanega žrtve, Pretnarja, in njegovega rešitelja iz neugodnega položaja, Boltavzara, ki mu je namreč porazil vrvi. Iz njih je po dolgem prizadevanju izvil priznanje resnice. Povedali pa so fantje, da je bilo vse skupaj le šala. Vendar jih bo ta šala precej veljala in bo cela deteljica obšutno kaznovana, ker je vznemirila in spravila v strah vso Šiško.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 13. novembra. — Sprejeto ob 13. V sled nazadovanja dinarja v Zürichu od 6.65 na 6.55 in radi umetnega zadržavanja blaga po zagrebških židovskih spekulativih je bila na današnji borzi tendenca neupravičeno jako čvrsta. Narodna banka je intervenirala v izdatnih množinah. Navzile temu il pa ni uspelo zadržati tečaja. Osobito čvrsta je bila deviza Zürich, katero je tržila na bazi 6.46. Ob koncu borze je bilo zopet blago dobiti in to po najvišjih tečajih.

Vsled hausse v Budimpešti so tudi pri nas arbitražni papirji porasli, je pa dvomljivo, da bi se ta čvrstoda delj časa držala. V splošnem je bil danes tudi na efektnem trgu živahen promet.

Devize: Curth 15.40—15.475, Paris 4.85—4.90, London 283.5—285, Dunaj 0.1225—0.1235, Praga 2.514—2.545, Trst 3.83—3.84, Newyork 78—87.75, Budimpešta 0.44—0.46.

Efekt: 7% invest. drž. pos. od leta 1921 64—65, Ljublj. banka 205, Prva hrv. štedion, Zagreb 990—1000, Slav. banka, Zagreb 108—109, Hrv. slav. hip. banka, Zagreb 100—102, Hrv. esk. banka, Zagreb 159—160.50, Jugoslav. banka, Zagreb 146—150, Trbov. prem. društvo 865, Slavonija 223—230, Exploatacija 220—230, Nar. šum. industrija 160, Sečarana 2395—2420, Outman 1675—1700.

Valute: dolar 86—86.50, lira 380. — Beograd, 13. novembra. (Izv.) Dunaj 0.1228, Budimpešta 0.49, Bukarešta 43.50, Zeneva 1540, London 383.50, Milan 382.40, Newyork 86.75, Paris 491, Praga 253.55.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curth, 13. nov. (Izv.) Današnja predbrza: Beograd 6.55, Amsterdam 215.50, Newyork 569.25, London 24.90, Paris 31.57, Milan 24.77, Praga 16.45, Budimpešta 0.030, Bukarešta 2.88, Sofia 4.75, Dunaj 0.00797/4 avstr. žiz. krome 0.0080.

VOJIN DOBRENKOV, damski inzer, NOVI SAD